

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

2. Prodigiousa mariti ad vxorem translatio, Angelorum manibus facta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45686

num ducendæ. Usque ad eò in tempore rediuit. Hæc vel fabula, vel historia matrimonij amantem & obseruantem coniugem ostendit. Neque enim tam eum coniugis absentia, quàm coniugalibus fidei violatio, quam instare ominabatur contristauit. Ostendit, etiam in Sultano, peculiarem quendam matrimonij fauorem. Quamuis ille, dæmonis ope, ac magica transportatione, malè vltus sit; potuit tamen maritus (quia inscius & dormiens) innocens transportari, diuina prouidentia peccatum Sultani, & obsequium diaboli, fortasse inuiti & coacti, in coniugij incolumitatem conuertente. Quod cur facere non potuisset, cum legamus sæpe, vel à sanctis Alastorem hunc, quasi mancipium, ad pia officia adaectum? Si credimus Marulo, *Antidius Turonensis Episcopus, Cacodæmonem latum ac gestientem videns, quòd Zozimum summum Pontificem septennio sollicitatum, tandem ad stuprum committendum, se impulisse diceret: haud cunctandum ratus, illi præcepit, uti se eadem celeritate, qua venerat, Romam perferret. Die altero Pontificem adiit, relatisq; , qua de illo dæmon jactauerat, ruborem ei pauoremq; , iniecit; & confitentem protinus ad poenitentiam conuertit; eodemq; vectore vsus, diei spacio ad Turonem redijt. Timuisset se se dæmoni credere, nisi proximi charitas foras misisset timorem. Cuius quidem charitatis merito effectum est, ut is, qui Papam corruere fecerat, Episcopo obediret. Quæ si vera sunt, nemo in calumniam rapere debet, quasi & Antidius vir sanctissimus, arte magica sit transfuectus, more sagarum. Aliud est, potestate diuina diabolo imperare; aliud ei se obstringere, & venditâ animâ, illius emere obsequium. Alioqui, si magus est, quisquis se sinit à malo spiritu exportari, Christo ipsi hoc crimen impingemus, quem *assumpsit diabolus in sanctam ciuitatem, & statuit eum super pinnaculum templi.* Nisi fortè aliud sit Romam, aliud Hierosolymam deportari. Maneat igitur, Sultanium & Magum, in mali dæmonis ope imploranda, peccasse; peccatum tamen vnus aut alterius, diuinæ sapientiæ arte, in bonum coniugij redundauisse.*

Quod verò sacræ litteræ docent, vniuersi gubernatorem factitasse, ut coniugij integritas, facta tecta conferuaretur, id, ne fabulâ duntaxat stabilitum videatur, etiam alia non absi-

Marc. Marul.
lib. 3. c. 2.

Antidius
habet Marcy-
rolog. Viuar-
di. 16. 15. Iun.

Matth. 4. 5.

II.

Ludouic. Ri-
cheom. in Pe-
regrin. Lau-
retan c. 145.

mili, sed verissima historia lucidissime potest confirmari. Itaque hic illam quoque recensebo, quam ex Belle Forest, etiam ad sibi, tanquam plurimum admirationis habentem, narrandam existimauerunt. Igitur historia à maioribus tradita talis est. Circa annum 1386. regnante, in Gallia, Carolo VI. maxima pars nobilitatis Gallicana in Hungaricum regnum, illud contra irruptiones Turcarum defensura, abiit. Inter ceteros autem nobilis, sed vegetus adhuc et robusto corpore, ac miles sanè egregius, maximo desiderio, ad hoc bellum sacrum, anhelabat; gloriosum reputans, si pro defensione religionis vitam impenderet. Vxor eius honesta piæq; domina, sed iuuenis coniugii sui unice amans difficillimè consensum præbebat, sed cõtinuis tandem, immò importunis eius precibus expugnata fecit illi potestatem exequendi, quod volebat. Omnibus itaque ad hoc iter comparatis, quæ equestris ordinis nobilem decebant, uxori valedixit, atq; mutui amoris aliquod inter eos symbolum; ut superesset, diuiso aureo annulo, qui gestabat, ac vna medietate sibi reseruata, alteram illi tradidit, et statim, cum cætera nobilitate Gallica profectus plurima et rara prudentie et fortitudinis signa, in bello hoc, edidit. Verùm peccatis Christianorum hostem armantibus, ipse victor nostros debellauit, adeoque protriuit, ut penè totus Christianorum exercitus, in acie ceciderit, plurimiq; nobiles, inter quos et ille, in Turciam captiui abducti sunt. Conabatur ipse, plurimis vijs, pro redemptionis pecunia, ad uxorem litteras transmittere. Sed neq; ipse responsum, neq; vxor litteras accipiebat, adeoq; septennium integrum varijs molestijs subiacuit, cum frequenter venum iret, et varios fortiretur dominos, qui omnes, et hominem senem et inutilem, et de lytro desperantem, dedignabantur.

Euoluto autem tandem fere septennio, incidit in potestatem inhumani, et verè crudelis cuiusdam heri, qui videns se spe lucri, quod captiuus pro sua redemptione promittebat, frustrari, statuit enim et hac vita amoliri, executione cuidam seruo demandata, quod nobilis intelligens, frustra quoq; omnem suam spem esse, resumens ex desperatione animum verè nobilem ac Christianum, statuit se ad mortem patienter perferendam comparare. Verùm ad diuinum, vbi humanam iam deficiebat, auxilium inuocandum se prius contulit, commendauitq; se S. Iuliano, cui semper deuotus fuerat, addito voto, se ei sacellum adificaturum, si eius precibus, diuina ope, ex his angustijs eriperetur.

Qui

Quo facto, obdormiuit, & post paululum experrectus, cum se putaret adhuc in ergastulo, in quo mortem operiebatur, herere, solutum catena seruili, & in medio cuiusdam sylua se esse deprehendit. Primo autem aspectu arbitratus est, somnium esse, & adhuc pristino se carcere teneri, ut in similibus admirandis casibus, & spem nostram excidentibus euenire solet. Quemadmodum & S. Petrus ab Angelo artissima custodia eductus, putabat, se visum videre: demum probe in consilium aduocatis sensibus, cum calum terramq, aspiceret, arbores contrectaret, persuasit sibi tandem se precibus Sancti, in aliquod Turcia desertum translatum, ut hinc tandem ad suos redire posset. Deinde huc illucq, respiciens aliquot puellas pecora pascentes aduertit, quas idiomate Turcio appellans, rogauit, quanam illa sylua esset: illa putantes hominem loqui latine, vel Anglice, dixerunt Gallice, nescire se; quid vellet; Quod cum audiret, cepit multo magis dubitare, ne forte somniaret, & quasi somnians ait ad eas Gallice, quenam est hac sylua? Ille vero, Baqueuille, aiunt, qua sui juris erat, quam millies venando peragrarat. Totus itaq, attonitus, oculos huc illuc circumferens, ut sensuum suorum experimentum faceret, agnouit demum se non somniare, sed verè, in Normandia, & Castello suo proximum esse, statimq, eò contendit

Recta iam ad Castra contendebat, cum maximam nobilium turbam sensim se eodem conferre vidit. Portarium adiens, se, dixit, colloquium Domina optare: cui Ianitor: quid eam vis? Magni ponderis negotia mihi cum illa communicanda sunt, respondit senex. Et ille, difficillimum id erit, nam benedictionem matrimonialem iam susceptura ad missam se audiendam parat. Stupefactus Dominus amplius alloquium vrsit, sed ianitor indignabundus, operam, obiecit, perdis, nihilominus tamen Dominam adiens, dixit, ad portam heremitam quendam astare, qui eam verbulo conuentam vellet. Matrona erat verè pia, & studijs Eleemosyna apprimè dedita. Et iam septennium maritum luxerat, omniumq, suorum iudicio & consilio quasi adaeta, ad secundas nuptias pergebat. Putans autem heremitam Eleemosynam petere, Praefecto domus iussit largam elargiri, & si quod speciale vellet, id ad se referret. Abijt Oeconomus, eijs, coronatum aureum obtulit. Cui senex Eleemosynam hanc peto, sed obnixè te rogo, ut dominam, antequam ad sacrum pergat, alloqui liceat,

cui si persuaseris, ut me audiat, fidelis ministri partes implerem. Prefectus suspicatus, quod res erat, ascendit, dixitq;: Domina mea, verbum habet ad te, additq; necessarium esse, ut, antequam facrum accedas, te alloquatur: aut hor tibi sim, ut ad inferiorem aliam descendens hominem audias, quis scit, si forte de morte aut reseramento mariti tui Domini nostri aliquid certi apporet? assentitur, descendit, & seorsum, iuxta fenestram quandam se collocat.

Bonus senex lento gradu accedit, per mediam transiens aream, omnibus, cum admiratione, cum intuentibus. Aspiciebant enim macilentum & exsanguem senem, totum canum, proluxa barba, capillitio male pexo, & more Turcico, longa synthesi vestitum. Veniens verò in matrona, nuptiali iam vestitu apparatus, conspectum, profunde se prius inclinans ad eam ait: Domina, ex Turcia recentis abuenio, noui ibi aliquando hominem, qui se Dominum in Baqueuille appellabat, vesterq;, ut modo intelligo, maritus, & huius loci Dominus fuit. Septennium est quidem, quòd in clade Hungarica, cum plurimis Gallica nationis hominibus, in hostium potestatem deuenerit; diu lytrum pro se exsoluendum expectauit, plurimasq; partem temporis molestias pertulit, Elapso anno, nullum ne nuncium, aut litteras accepisti? Cui illa: Ah bone vir, iam septimus illius defectus agitur annus, ex quo neque litteras, neque nuncium ab eo videri accepi, adeoq; credimus, eum obisse; si enim sciuissimus, ubi locorum detentus fuisset, neque aurum, neque argentum impedimentum posuisset, quo minus ad libertatem pristinam redisset; atque utinam consilys sua charissima coniugis morem gessisset, nunc adhuc, procul dubio, viveret; neque tantis molestiis incommodusq;, qua eum intulerat, & vereor, & lugeo, subiucisset; nec tot curis & angustiis carum, & suum afflixisset: eoq; dicto, in lachrymas prorupit: subiecitq;, nihilne præterea de illo habes? nam, sine causa, te mihi loqui voluisse minime reor. Bonus senex ex verbis & gestibus uxoris colligens, se adhuc eidem incognitum, respondit; quid si eum tibi exhiberem, putasne agnosceres? cumq; illam videret colorem mutasse (nam illa verba cordis eius ima penetrabant) familiari alloquio usus dicit: Amica mea, nunquid agnoscis Baqueuille maritum tuum, & hoc dimidium annuli, nostri amoris mutui symbolum? Ipsa pignus aspiciens, & hominem cominus intuita, agnoscit mox vultum & vocem mariti

mariti pristinam, & lachrymabuunda eum amplexans exclamat, ò Domine ac marite mi, & inter hac decidit in anima deliquium, quam ipse debilis, ut potuit, sustentabat. Magister aula ceteriq; ministri, qui in altera atrijs parte confabulantes consistebant, & nihil horum audierant, visis his amplexibus, protinus accurrerunt, dominumq; suum agnouerunt. Nec mora; toto castro huius tam insperati nuncijs mox fama percrebuit: & nuptias, non nouus sponsus, sed antiquus maritus celebrauit.

Ibi enim mira omnium mutatio, ingens gaudium amicorum, incredibilis cognatorum læticia, stupenda exultatio ministrorum, maximus omnium applausus; sed in primis attonitus vetulum hunc sponsum sponsus nouus admirabatur, qui capere non potuit, conuiuio nuptiali, à se parato, alium præesse. Sed tandem & ipse Deum laudauit, qui spurij nuptijs impeditis, coniugium primum verumque tam opportuno tempore, accito, ex ipsa Turcia, legitimo marito, sartum tectum conseruasset. Neque nobilis ille voti immemor fuit. Siquidem S. Iuliano sacellum pulcherrimum exadificauit, & non diu post piè, in Domino, obdormiuit. *Barba eius & capillitium testudini sacelli affixa, velut insigne huius miraculi testimonium, longo tempore, & adhuc, ut ante quadraginta annos, à pluribus visa fuerit, & fortè hodie cernuntur.*

Quanta, in hoc casu inest Numinis prouidentia? quanta cura, ne matrimonij sanctitas inquinaretur? Post septennium, ex ipsa Turcia, senem paucis horis, non jam per atros, sed sanctos per angelos, curat transportari, ut illegitimas nuptias detegat, adulterium impediatur, & legitimum coniugium non interrumpi patiatur. Et quanquam viri probitas, inuocatio S. Iuliani, castitas vxoris meruerint custodiam Dei peculiarem, doceantque, adesse diuina auxilia coniugibus sese mutuo, in Christo, castè diligentibus; monentur tamen vel viri, vel femina, ne sint præcipites ad secundas nuptias celebrandas, si de prioris coniugis morte certò nihil constat. Nec Gorgo antè nupsit, quàm sciret Leonidam suum, in bello contra Persas suscepto, obiisse, licet à Leonida discedente monita esset, ne viua maneret, sed filios Reipub. educaret.

Quàm

III.

IV.

Plutarch.
in Lacon.
apoph.